

Les processons de primavera

En els tres dies de pasqua el grup d'onze amics que ja s'havia format anàvem d'excursió amb la mona en el saquet i portàvem a més algun ou dur de repost, una truita amb espàrrecs i una botella de sarsa de color rosa on al segon glop començaven a surar molles de pa. Tot el terme estava ple de quadrilles i n'hi havia algunes que eren terribles. S'apoderaven d'un encreuament de camins estratègic enmig dels tarongers i allí sembraven el pànic perseguint les xiquetes amb coets borratxos. Després de la brega l'olor a pólvora quedava extasiat en aquell aire d'abril que sempre semblava fet per a alçar el catxerulo fabricat amb paper de periòdics i una cua de retalls. Sens dubte en aquelles pàgines de diari que volaven sobre els rebrotos de la primavera venien notícies d'una guerra molt major que en aquest temps es desencadenava a Europa, la incidència de la qual jo havia vist en les fotos de la revista *Signal* que a voltes queia per casa, però les nostres batalles en pasqua amb aquells coets borratxos de tres parades només es feien per a conquerir menuts cors de xiquetes que portaven molts llaços, i una libido encara molt tendra però excitant s'establia entre les parelles infantils que jugaven ja a ser nòvies per les séquies i les alqueries.

Hi havia uns llocs d'iniciació on s'anava caminant amb espardeyes noves de cànem a menjar la mona en aquells dies de pasqua florida, noms que sonen en la meua memòria units a les primeres palpitations de la carn en primavera: l'ermita, el castell, la bassa dels cavalls, la caseta del pinet, el motor de Sant Vicent, les basses roges, la fonteta d'Oliver, la casa de Lúcia, el cup, el barranc fondo, la caseta de Huesa o de la Valenciana i en cadascun d'aquests punts del terme estan encara els primers àngels i dimonis de la infància, els jocs sota l'olor de pólvora i l'eco adormit de la cançó que cantava aquella xiqueta; "una tarde fresquita de mayo cogí mi caballo y me fui a pasear...". La cantava quan entre rialles botava al meu costat per la carretera de Nules sota els xops que ja verdejaven prop de la finca del Cor de Jesús, en el portal de la qual hi havia esparregueres, plumbagines i buguenvil·lees.

Després de la setmana de pasqua arribava el dilluns de Sant Vicent i aquest dia de bon matí a l'eixida del sol es feia la processó dels combregants per a dur la comunió als malalts que no havien pogut complir amb parròquia. Els escolans obrien aquesta marxa sacramental tocant les campanes i seguïen dues files de llauradors amb el ciri en la mà que anaven pensant en Déu o en la collita de les vernes. Sota el pal·li portat per propietaris de confiança avançava el rector amb la custòdia i darrere anava l'Ajuntament amb les vares d'autoritat i les celles molt severes; tancava la sagrada comitiva la banda de música i un tropell de dones de negre que entonaven a cor: "cantesmos al amor de los amores, cantemos al Señor, Dios está

aquí...". I el primer sol del dia perfumat per la melassa dels tarongers pegava contra les parets blanques del poble i se sabia en quina casa hi havia un malalt perquè apareixia acabada d'emblanquinar, oberta i amb l'entrada plena de flors, amb un cobertor penjat del balcó o d'una finestra i mossèn Agustín i el sagristà Joanet de Caleto s'intrudïen en una habitació on esperava el Sagrament un vellet transparent enmig de llençols midonats o una malalta que havia tret de la còmoda la millor toqueta per a incorporar-se sobre el coixí. La comunió arribava a algunes cases humils del barri dels espardeyers al peu de l'ermita i allí hi havia una pobresa de calç i espart alegrada pels geranis i el blavet de les baranes; entrava també en casa dels llauradors rics que tenien gallines en el corral i l'haca en l'estable; la diferència de classes estava en la lluentor dels mobles, però sobretot en la qualitat de les olors: les cases dels pobres olien a sardina de bota i a moniato recalfat, les cases dels rics tenien un perfum de pa, d'herba seca, de garrofa, d'oli d'oliva, encara que aquest dia Déu entrava en tots els racons que el perfum de les flors havia unificat.

Tinc la memòria plena d'aquelles processons de primavera. El tres de maig el rector a mitjan matí baixava a una de les eixides del poble i des d'allí beneïa el terme amb aigua d'hisop i aquest potser era l'únic insecticida que hi havia aleshores. Sobre un menut altar, els tapissos del qual agitava la brisa, es muntava aquella creu de maig enmig de les primeres hortalisses i a l'oncle Manuel aquesta cerimònia li agradava molt. Sempre em duia amb ell i quan el rector tirava l'aigua beneïda cap a l'horitzó dels tarongers el meu oncle es persignava amb molta solemnitat i després em deia:

—L'aigua d'hisop és la millor cosa que hi ha per a les vernes. Ara només falta que el Bassero o Monsonís ens les paguen a dotze duros l'arrova. Demà et duré al tossal i veuràs quina gran collita hi ha.

Després venia la processó del Corpus sobre els carrers enramats de murta, acabats d'agranar i arruixar. L'olor a encens pujava fins a la volada de les teules i les dones veïen passar el Santíssim amb la cara empolvorada agenollades en els llindars de les cases i darrere del pal·li la banda de música tocava la marxa reial. Algunes famílies riques i devotes muntaven davant de la seua porta un altar sobre una catifa de pètals de flors fent dibuixos i allí es parava la custòdia. De sobte un d'aquells dies de maig arribaven alguns vendavals que deixaven el cel esmerilat, preparat ja per a l'estiu.

Manuel Vicent